

Lektorbladet

Norges
vakreste skole?

Foto: Øivind Larsen

Per Thorvald Larsen
Ansvarlig redaktør

Redaktørens spalte

ETT ÅR MED KRISTIN CLEMET

Det er nå gått et år siden Kristin Clemet overtok som utdannings- og forskningsminister. Hun snublet på startstreken i sin omtale av lærerne, men har etterpå opparbeidet et ryddig forhold til lærerorganisasjonene og det har ikke vært de helt store konfrontasjonene.

Høyre førte en valgkamp der skatt og skole var flaggsakene. I ettertid kan man lure på om dette var noe valgstrategene hadde funnet på. Det er i hvert fall vanskelig å få øye på engasjerte skolepolitikere i partiet utenom statsråden selv. Inge Lønning forsvant over i administrasjonen, og Jan Tore Sanner er knapt synlig lenger som skolepolitiker. Jan Petersen snakker ikke om skole unntatt når han er nødt til det. Man kan være fristet til å gi de kommentatorer rett som hevder at Høyre ikke lenger er noe verdikonservativt parti, men et parti der næringslivets tanker rår.

Kristin Clemets tankegodt er nok blitt preget av hennes tid i NHO. Før hun kom dit, var hun redaktør av Høyres ideologiske tidsskrift Tidens Tegn. Som statsråd framstår hun mer som ideolog enn praktisk politiker. Nå etter ett år må vi snart vente mer handling og konkrete resultater. De politiske visjonene må inn i skolehverdagen. Der har vi ikke fått demonstrert på en positiv måte at det er en ny kost i departementet.

De mange nedskjæringene i skolebudsjettene rundt om i landet stiller Høyres skolesatsning i et dårlig lys. Her er det reelle nedskjæringene som ikke kan bortforklares og som må reverseres for at Høyres skolesatsning skal få troverdighet. Men det er urimelig å gi Clemet skylden for alle de dårlig vedlikeholdte skolebyggene. Forfallet har fått utvikle seg over år under statsråder som har vært langt mer opptatt av pedagogiske reformer enn ventilasjonsanlegg.

Kristin Clemet møter motbør på bred front for sitt fokus på privatskolene. Spesielt Utdanningsforbundet og Skolenes Landsforbund hevder med stor skrift at den offentlige skolen er i fare. Dette dreier seg mer om politisk demagogi enn realiteter. 2% av norske skolelever går i dag på privatskoler. Privatskolene vil i uoverskuelig framtid være marginale i det norske skolesystemet uansett hvor mye Høyre satser.

Privatskoler er heller ikke noe nytt i norsk skole. Jeg begynte min lærergjerning på Kristelig Gymnas i Oslo for snart 30 år siden, og jeg har ennå ikke hørt om noen elev som har tatt skade av å gå på KG. De fleste nordmenn ønsker som meg en sterk offentlig skole, men svært mange synes at private alternativ er nyttige. Det ene behøver ikke utelukke det andre.

En av grunnene til at Kristin Clemet fortsatt framstår mer som ideolog enn praktiker, kan være at den praktiske ledelsen av skoledriften i Norge i stor grad skjer i Læringscenteret, som egentlig burde hett Utdanningsdirektoratet. Man kan spørre om det er Departementet eller Læringscenteret som styrer norsk skole.

Kristin Clemet har fortsatt muligheten til å vise at Høyre ønsker å satse på skolen. Men nå begynner det å haste for alvor.

►► Norges vakreste skolebygg?

►► Spansk på frammarsj som skolefag

►► Ugle i blanke messingen

Reportasje:

Vågsbygd videregående skole, Norges vakreste skolebygg?	4
Arkitekten om skolebygget	5
Ny timeplan ble diktert oss	6
Man må ikke snuble over et kriterium ved lokale forhandlinger	7
En veteran går fra borde	8
Fornøyde elever	8

Fagtorget:

En statusrapport fra kateteret om engelsk i videregående skole	11
Skolefysikken -hvor går den?	14
Spansk på frammarsj som skolefag	16

Organisasjonsstoff:

Fra Sentralstyret: Ny arbeidstidsavtale	9
Kvinner fra nord på kurs i sør	18
Ugle i blanke messingen	22

Lesertorget:

Hvor går norsk skolepolitikk?	19
-------------------------------------	----

Faste spalter:

Advokatens spalte	20
Tid for bok	21

Forsidebildet og baksidebildet:

EN NY ARKITEKTONISK STANDARD FOR SKOLEBYGG?

Vågsbygd videregående skole i Kristiansand setter en ny standard for hvordan et moderne skolebygg trer fram i lokalmiljøet. Lektorbladet har besøkt et flott skoleanlegg der man kombinerer nytt og gammelt i et funksjonelt skolebygg, uten at nye, pedagogiske kjepphester preget planleggingen. Foto: Per Thorvald Larsen.

LEKTORBLADET

Medlemsblad for
Norsk Lektorlag
Nr. 4 - Okt. 2002 • 1. årgang
ISSN: 1503 – 027X

Keyzers gate 5, 0165 Oslo
Tlf. 23327994
Fax 23327990

E-post:
lektorbladet@norsklektorlag.no
Ansvarlig redaktør:
Per Thorvald Larsen
Redaktørens telefon: 48263310

Årsabonnement: kr. 280,-

Annonsepriser:
1/1 side kr. 10000,-
bakside kr. 12000,-
1/2 side kr. 5000,-
1/4 side kr. 2500,-

Utgivelsesplan 2002:

Nr. 5-02: 3. des.
Materiellfrist: 12. nov.

Design & trykk: Flisa Trykkeri AS
ane.marte@flisatrykkeri.no

Fra innholdet

Norges vakreste

skolebygg?

Per Thorvald Larsen
lektorbladet@norsklektorlag.no

Siden vi er blitt vant til å høre om skolebygg med defekte ventilasjonsanlegg og stengte gymsaler på grunn av muggsopp eller asbest, er et møte med nybygget på Vågsbygd videregående skole i Kristiansand som å komme til en annen verden. På avstand

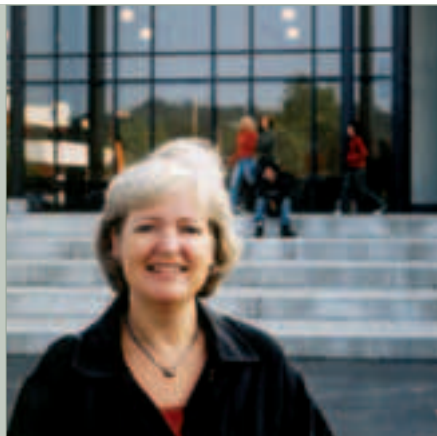
kan bygget se ut som et nybygd parlament. En sammenlikning på hjemlig grunn er det nye Universitetsbiblioteket i Oslo. Bygget har et monumentalt preg. Foran den gedigne glassfasaden fører brede trapper ned til en skolegård som likner en paradeplass.

Det nærmeste vi kan komme av et stats-overhode, er nytilsatt rektor Kari Skogen, som velvillig stiller opp for fotografe-

ring. Skogen har bare vært rektor noen få uker, og hun vil verken ha æren for det flotte skolebygget eller ta skylden for noe som måtte være galt. ”Det er klart vi er stolte av å kunne møte elevene i slike omgivelser”, sier rektor Skogen som viser Lektorbladet videre til avdelingsleder Jens Damsgaard for å få mer informasjon om skole og bygg.

*Over og lengst til høyre: Vågsbygd videregående skole i Kristiansand er et syn verdt!
Foto: Per Thorvald Larsen*

Til høyre: Rektor Kari Skogen ønsker stolt velkommen til en flott skole. Foto: Per Thorvald Larsen

Skolebygget signaliserer: " Vi er åpen for deg "

Damsgaard forteller at Vågsbygd videregående skole har 542 elever fordelt på studieretning for allmenne/økonomiske fag og studieretning for musikk/dans/drama. Vi har 5 paralleller på allmennfag og 2 paralleller musikk/dans drama – som den eneste skolen i fylket. Skolen har 76 ansatte, og av disse er 56 i undervisningsstillinger.

-Er dette en gammel skole?

Skolen startet i 1951 i leide lokaler på den andre siden av byen under navnet Kristiansand og Oddernes interkommunale høyere allmennskole. Midt på 50-tallet fikk skolen eget bygg ved Oddernes kirke. I 1966 flyttet skolen til Vågsbygd vest for sentrum, der det siste nybygget stod ferdig i november 2001.

- Hva har nybygget hatt å si for skolen?

Vi mener at det monumentale preget ved bygget har løftet hele Vågsbygd sentrum.

På den praktiske planet har det gitt oss trivsel i hverdagen. Den nye kantina lar seg slå sammen med to rom bak til en svær sal med plass til 700 mennesker. Der kan alle elever og ansatte ved skolen ha arrangement sammen. Slikt er naturligvis positivt.

- Er det noe annet du vil framheve som spesielt for Vågsbygd vgs?

Hver lærer har sin egen pc og telefon. Når det gjelder nettverksløsninger, er vi kommet langt. Alle elever og lærere har egen mailadresse som de kan bruke hjemme. Læreren kan faktisk undervise hjemmefra. Både lærere og elever har på denne måten økt tilgjengelighet gjennom nettet, og dette er en løsning vi er svært fornøyde med, sier avdelingsleder Jens Damsgaard, som føyer til at det ennå er noen tekniske problemer med nettverket.

Arkitekt Jan Egil Løvdahl forteller til Lektorbladet at det var arkitektfirmaet Dolva, Løvdahl og Svensson som vant konkurransen om skolebygget i Vågsbygd. Man tok spesielt hensyn til at skolen huser studieretning for musikk, dans og drama. Skolen har kunsthøgskole som handler om kultur, og vi ønsket å gi bygget uttrykk. Den store glassfasaden forteller at skolen skal spille en rolle i det offentlige rom. Bygget skal ikke være nusselig og søtt, men gi et signal om at "Vi er åpen for deg". Glassfasaden gjør at de som er inne, ser ut og de som er ute, ser inn, forteller arkitekt Løvdahl. Han ser på plassen foran som et amfi mot solen, og peker på at internasjonalt kjente kunstnere som Mette Stausland og Arne Ingvaldsen har stått for den kunstneriske utsmykningen. Ingvaldsens skulptur foran skolen kunne stått på et gatehjørne i New York og er et kulturbygg verdig, fastslår Løvdahl.

Ingvaldsens skulptur kunne stått på et gatehjørne i New York, sier arkitekt Løvdahl. Foto: Per Thorvald Larsen

- Ny timeplanmodell

Norsk Lektorlags gruppe er kritisk til ny organisering av skoledagen ved Vågsbygd videregående skole.

ble diktert oss!

Per Thorvald Larsen
lektorbladet@norsklektorlag.no

Lektorbladet var invitert til medlemsmøte på Vågsbygd videregående skole, og ordet var fritt over kaffekoppene. Vi vil gjerne vite hvor skoen trykker på Vågsbygd, og skoletillitsvalgt Kjell Erik Jørgensen nøler ikke med å gripe ordet: - Mangelen på medbestemmelse er et stort problem for oss. Et aktuelt eksempel er at vi ble diktert en ny timeplanmodell basert på dob-

beltimer. Denne er NLLs medlemmer sterkt kritiske til. Skolen hadde i vår besøk av en ekstern foredragsholder som skisserte en løsning med dobbelttimer som vi skulle hoppe på. Men forutsetningene ble ikke innfridd. Mange timer i musikk er ikke timeplanfestet. Midttimene ble kortet inn, og 2-timers fag legges på dobbelttimer. Det er for lite å se elevene bare to timer i uka, sier Jørgensen.

Pedagogiske gevinster ved den nye ordningen ble ikke diskutert, framholder Jørgensen. Det ble hevdet at den nye timeplanmodellen skulle være til ele-

venes fordel. Noen elever har fått skoledag som varer til 16.30. Vi reagerer på at slike ordninger blir tredd ned over hodet på lærere og elever, slutter K.E. Jørgensen, som er Norsk Lektorlags skoletillitsvalgte.

Lektorbladet vil gjerne vite hvilke forventninger medlemmene har til Skolepakke 3 – eller ”Den nye arbeidstidsavtalen”, som den nye skolepakken alt nå blir omtalt som.

Vi ønsker oss noe som er bedre, sier vågsbygdmedlemmene i kor. Vi vil heller ha mer fritid enn å skulle jobbe mer.

Vi vil ikke ha kjøpslåing med arbeidstid og ønsker absolutt ikke mer bunden tid på skolen, sier vågsbygd lærerne i NLL unisont.

– Med Skolepakke 2 har vi fått klart mer å gjøre, skyter fylkesleder Kai Haugen inn. For å få full post må jeg nå undervise 120 elever – før var det 90. Det kan da ikke tjene elevene at lærerne må forholde seg til flere elever? I det hele tror jeg at eldre

fra venstre: Jan Evensen, Knut Ljosland, Tor Oftedal, Jan Kløverød, Kjell Erik Jørgensen, Kai Haugen, Ole Dag Vole, Nic Avenstrup, Reidar Storaker og Tore Torjesen. Sittende foran : Erik Stoveland.
To medlemmer var ikke tilstede da bildet ble tatt.

lærere vektlegger arbeidsforhold mer enn lønn, sier Haugen.

Jeg er svært misfornøyd med all timetellingen, sier Jan Evensen. Dette er dårlig anvendt tid. Skolepakkene burde ha vært ferdig tolket sentralt. De lokale tolkningene av arbeidstidavtalen har ført til store frustrasjoner. Norge er for lite land til at slike viktige avtaler skal tolkes lokalt, sier Evensen.

Det er beklagelig at vi mistet hovedlærerne uten å ha fått noen god erstatning, framholder Jan Kløverød. - Ressursene må tilbakeføres til de enkelte fagene!

Tore Ludvig Torjesen påpeker at man ved omorganiseringen av skoledagen nærmest forutsetter at elevene ikke leser lekser lenger. Vi aksepterer manglende arbeidsmoral i stedet for å motarbeide den. Ingen har tatt opp dette med lekselesingen som debatttema, sier Torjesen.

Knut Ljosland, som er fylkestillsvalgt i Vest-Agder, bemerker at han ønsker en avbyråkratisering av skolen med flere ressurser til undervisningen. -Inspektørene gjør mye arbeid som heller bedre kvalifisert kontorpersonele kunne ta seg av, sier Ljosland.

Hvem har bestemt at elevene ikke skal lese lekser lenger? spør Tore Ludvig Torjesen. Foto: Per Thorvald Larsen

Foto: Per Thorvald Larsen

Fylkestillsvalgt Knut Ljosland:

Man må ikke snuble over et kriterium ved lokale forhandlinger!

Forrige gang gikk det jo riktig bra, sier Knut Ljosland. Når man forhandler for en ikke altfor stor gruppe, er det mulig å ta mer hensyn til den enkelte. Varafylkestillsvalgt har laget et dataprogram som gjør at vi kan følge den enkeltes lønnsutvikling.

Vi spør Ljosland om hvordan arbeidsgivers holdninger var.

Jeg synes at arbeidsgiver var fair. Indirekte tok de hensyn til at vi ikke hadde vært med i det første lokale oppgjøret.

Hvilken tro har du på lokale forhandlinger i fremtiden?

Vi må unngå tilfeldigheter. Hvis man tilfeldigvis er kommet inn under et pedagogisk program på landsbasis eller

Fylkestillsvalgt for Norsk Lektorlag i Vest-Agder Knut Ljosland er til daglig å finne i lærerstaben på Vågsbygd videregående skole. Vi spør Ljosland om hvilke erfaringer han har med lokale forhandlinger.

lokalt, kan det skje at man får opprykk på bekostning av noen som kan ha bidratt langt mer på andre felt. Det må ikke være slik at man snubler over et kriterium. Vi må etterpå kunne si at det ikke har vært tilfeldigheter, sier Knut Ljosland.

GOD TRO PÅ FYLKESLAGET

Vi spør Ljosland om hvilken tro han har på fylkeslagets rolle i Norsk Lektorlag.

Gjennom de lokale forhandlingene ble vi kastet ut i praktisk arbeid, og vi måtte hoppe enten vi ville eller ikke. Egentlig er slikt en fordel for et nytt lag. Organisatorisk har vi en del å gjøre. Jeg skulle ønsket flere lokale medlemshøring. Men jeg opplever at medlemmene er tilfredse med organisasjonstilhørigheten, og vi får stadig nye medlemmer, sier en optimistisk Knut Ljosland til slutt.

Erik Stoveland gikk over i pensjonistenes rekker den dagen Lektorbladet besøkte Vågsbygd videregående skole. Stoveland var en av de første som meldte seg inn i Universitetsutdannede Læreres Forening (ULF), som var Norsk Lektorlags forløper, så det er virkelig en lektorlagsveteran som går fra borde. Lektorbladet vekslet noen ord med den ungdommelige 62-åringen i den høyloftede og elegante kantina på den nye skolen på hans siste arbeidsdag.

SISTE ARBEIDSDAG:

En veteran går fra borde

Hvorfor slutter du alt nå?

Jeg ville slutte før jeg ble utslitt. Som magister i filosofi har jeg mange interesser, og jeg liker også godt å bruke kroppen fysisk i arbeid ute.

Vil du savne skolen?

Det er klart at jeg etter 22 år på Vågsbygd vil savne både kolleger og elever. Samværet med mennesker har gitt meg mange gleder. I så måte har skolen vært en greiere arbeidsplass en høyskole-systemet, der jeg jobbet i yngre år.

Er det noen trekk ved utviklingen i skolen som du vil peke spesielt på?

Jeg synes at det er blitt et problem med overambisiøse foreldre. Alle venter at deres barn skal gjøre det godt. Hvis dette ikke skjer, er det skolen det er noe i veien med. De tror visst at vi har ubegrenset tid til å følge opp hver enkelt elev.

Du gir deg. Ville du fortsatt hvis noe hadde vært annerledes?

Det må tilrettelegges mer for dem over 60. De må få en mulighet til i større grad å velge fag og grupper de trives med. Hvis jeg hadde visst framover at jeg bare

skulle ha 1 norskklasser, hadde jeg overveid å fortsette, sier Stoveland.

Hvordan ser du på utviklingen i Norsk Lektorlag?

Den gamle fagforeningen var toptung. Ledelsen forsvarte det de hadde gjort uten å bry seg om hva grasrota mente. Dette var udemokratisk. Jeg har et godt inntrykk av Norsk Lektorlag. Organisasjonen har gode muligheter for demokrati.

Synes du at det burde være en egen pensjonistforening i NLL?

Dersom NLL arrangerte turer for pensjonistene, ville jeg gjerne være med på det, slutter Erik Stoveland, før han tar veska si og går – bokstavelig talt. Hjemme må han rydde plass for sølvfatet som var avskjedsgave fra Vest-Agder fylkeskommune.

Det er godt mulig du møter Stoveland's penn i Lektorbladet. Han har fått utmerkelsen "Gullpennen" som skribent i Fedrelandsvennen. Slektskapet med den skriveføre fetteren Finn i Skolefokus/Utdanning er ikke til å ta feil av!

Fornøyde elever

Lektorbladet møter en gruppe elever i aktivt arbeid i et av "prosjektrommene" i det nye skolebygget. Rommene ligger i tilknytning til det velutstyrte biblioteket.

Roseanne Karlsen nøler ikke med å rose de gode arbeidsforholdene som elevene har fått i det nye skolebygget: - Vi elever er svært fornøyde. Her er det plass til at vi kan samarbeide på skolen.

Da får vi mer fritid. Det er mange rom som vi kan jobbe i og prate privat sammen. Alt er tilgjengelig. Skolen har nok datamaskiner til elevene. Kantina er flott og har gode og billige baguetter, sier en entusiastisk Roseanne Karlsen på vegne av sin prosjektgruppe.

Elever på "prosjektrommet". Roseanne Karlsen nr. to fra høyre.
Foto: Per Thorvald Larsen

NY ARBEIDSAVTALE FOR SKOLEVERKET FRA 01.08.03

I februar – mars 2003 skal det forhandles om ny arbeidstidsavtale for lærere/lektorer. Parter er lærerorganisasjonene og Utdannings- og forskningsdepartementet. Spørsmålet om ny arbeidstidsavtale er utvilsomt dette skoleårets viktigste sak for Norsk Lektorlag, og resultatet av forhandlingene kan få store følger for våre medlemmer.

INTENSJONSERKLÆRINGEN

La oss først rekapitulere hva som er foranledningen til disse forhandlingene.

19. mai 2000 ble det inngått en intensjonserklæring mellom staten ved Arbeids- og administrasjonsdepartementet og hovedsammenslutningene/Norsk Lærerlag om å ”iverksette et målrettet samarbeid over en 3-årsperiode med sikte på nye og mer fleksible arbeidstidsordninger tilpasset dagens og morgendagens skole. Partene har som mål å forhandle fram en ny arbeidstidsavtale fra 01.08.03”.

Dette skjedde før Norsk Lektorlag ble opptatt som medlem av Akademikerne og fikk forhandlingsrett (15.03.01). NLL deltok følgelig ikke i de forhandlingene som fant sted våren 2000 med de muligheter for påvirkning dette hadde gitt.

ETTER MAI 2000: TO ”SKOLEPAKKER” OG FORSØKSAVTALE.

30. juni 2000 ble det inngått en avtale mellom partene hvor det ble gjort endringer i 6 særavtaler for skoleverket. Denne avtalen, ”Skolepakke 1”, gav alle skoleledere og lærere/lektorer 2 lønns-trinn fra 01.08.00.

Avtalen har fra første stund skapt betydelig lokal uenighet mellom arbeidsgiverne og lærerorganisasjonene på grunn av tolkningsmuligheter. Avtalen har også virket særdeles byråkratiserende på skolehverdagen, i og med at samtlige

lærere/lektorer to ganger i året skal motta og undertegne detaljerte halvårsplaner. En gjennomsnittlig skole må visstnok bruke omtrent et halvt årsverk av skolens administrative ressurs for å klare å gjennomføre dette!

Den 16. mars 2001 ble det inngått en avtale om sentralt initierte forsøk med alternative arbeidstidsordninger. Det er 372 skoler med i slike forsøk, som er basert på 5 ulike modeller, hvor alle gir mer bundet tid for undervisningspersonalet. De aller fleste av forsøksskolene er for øvrig grunnskoler. Disse forsøkene skal evalueres av SINTEF, og denne rapporten vil foreligge i desember i år.

Den siste avtalen, ”Skolepakke 2”, ble inngått 13. oktober 2001. Denne avtalen innebar endringer i 8 ulike særavtaler og gav alle lærere/lektorer 3 ekstra lønns-trinn mot at de arbeider 4% mer. Samtidig finansierte staten redusert leseplikt for lærere/lektorer over 58 år. Denne avtalen medførte at ca 4000 årsverk i skolen ble overflødig fra og med skoleåret 2002-03!

HVA ER DAGENS SITUASJON?

Også ”Skolepakke 2” har skapt uklarhet. Det er nemlig ulike syn på hva de over 58 år kan bruke sin frigitte undervisningstid til.

”Alle” mener noe om lærernes arbeidstid. Det er neppe noen yrkesgruppe som opp igjennom historien har blitt møtt med så mange fordommer og kanskje misunnelse på grunn av den relativt fleksible arbeidstiden. Historien om ”bjørn om vinteren, lærer om sommeren” har vi hørt utallige ganger.

Dagens arbeidstidsavtale er ikke god. Det har blitt en kamp om et tidsregnskap ned på minuttnivå mellom arbeidsgiver og arbeidstaker. Spørsmål om hvem som

Henning Wold er leder for Norsk Lektorlag

Foto: Øivind Larsen

skylder timer, og hvem som har timer til gode, overskygger ofte skolens primære mål og oppgaver. Lærere/lektorer som har ført frem krevende avgangsklasser på videregående skole for eksempel, synes det er urimelig at de skylder timer når pensum er gjennomgått, og de føler at jobben er gjort.

Mange rektorer melder at det er vanskelig å få dekket nye oppgaver. Det er ikke lenger lærerens/lektorens helhetlige arbeid som står i fokus. Det er også blitt skapt en uvilje hos mange på grunn av uenighet om hva som er rimelig praktisering av avtalen. "Arbeidstidsavtalen har vist hvilke ledere som har klokskap til å bruke den på en god måte", har det blitt sagt.

Selv om SINTEFs evalueringsrapport om arbeidstidsforsøkene først foreligger

i desember, melder forsøksskolene allerede nå om økt kontakt elev/lærer, økt kontakt lærer/lærer og økt kontakt hjem/skole. Men hva med den faglige kvaliteten, kunnskapsnivået, elevenes faglige motivasjon og prestasjoner?

Det er nok ingen tvil om at mange skoleeiere ønsker at lærere/lektorer skal ha normalarbeidsuke på 37,5 timer, årsverket fordelt på 45 uker og at ferieloven skal gjelde.

NORSK LEKTORLAG BER MEDLEMMENE I SIN MENING

Norsk Lektorlag mener at en arbeidstidsavtale må verne om det særegne ved lærer-/lektoryrket, skape god kvalitet i opplæringen, sikre rekruttering på høyt faglig nivå, samt bidra til et godt arbeidsmiljø.

Det må kunne være mulig å behandle grunnskole og videregående opplæring forskjellig på grunn av ulike behov og mål. Det er ingen tvil om at lærerrollen i grunnskolen er i endring med to-lærersystem og tverrfaglig undervisning. I videregående opplæring vil det fortsatt måtte være stor grad av spesialisert undervisning gitt av en "privatpraktiserende lærer/lektor" (intet skjellsord!) på gruppe- eller klassebasis.

Norsk Lektorlag har sendt ut et diskusjonsnotat til alle våre tillitsvalgte og skolekontakter. Vi ønsker en bred debatt og stort engasjement på grunnplanet og klare tilbakemeldinger slik at Sentralstyret vet hvilket mandat det har når forhandlingene med UFD starter på senvinteren.

Henning Wold

Aperto advokat

Vi hjelper deg med private juridiske tjenester eller med din butikk eller forretning. Hos oss får du en gratis time.

Ansvarlig advokat
Knut Walle-Hansen

Behersker norsk, fransk, italiensk og engelsk. Medlem av Den Norske Advokatforening.

Telefon 23 32 79 99

E-mail: walle@hansen.as

Sekretær stud. jur. Kanwal Suleman.
Behersker norsk, urdu og engelsk.

Keysers gate 5, v/ Ibsen P-hus i Oslo.

Matematisk institutt Universitetet i Oslo

Etterutdanningskurs i matematikk, nr. 14

DATO	EMNE	MÅLGRUPPE	FORELESER
man 4/11	Koder i kl.rommet (Kryptologi)	ungd.sk +vgs	Kristian Ranestad
tir 5/11	Betinget sannsynlighet...	vgs	Bent Natvig
ons 6/11	Spill og spillteori	ungd.sk +vgs	Arne B. Sletsjøe
tor 7/11	Platonske legemer	vgs	Kristian Ranestad
uke 49	Geometri og mønstre	vgs	Geir Ellingsrud

Sted: Universitetet i Oslo

Tid: uke 45, kl 10 – 16, samt en forelesning i uke 49

Arrangør: Matematisk institutt, UiO, med støtte fra Statens lærerkurs

Kursavgift: Ingen

Reise og opphold: Dekkes etter Statens lærerkurs' satser

Påmelding: Innen onsdag 30. oktober

Det er mulig å melde seg på enkelte dager.

Påmelding: Matematisk institutt
v/Anna Helgadóttir
Pb. 1053 Blindern
0316 OSLO

annahel@math.uio.no

Eventuelle spørsmål
kan rettes til:
Anna Helgadóttir 2285 5890

Foto: Privat

” ER DET SÅ NØYE DA, OM JEG SKRIVER DO ELLER DOES? DU SKJØNNER DET JO, KARIN! ”

EN STATUSRAPPORT FRA KATETERET OM ENGELSK I VIDEREGÅENDE SKOLE

Av Karin Hals

Karin Hals beskriver i denne artikkelen hvordan hun opplever engelskundervisningen i videregående skole i klasserommet. Hun kommenterer både positive og negative sider ved faget, bruk av IKT i undervisningen og nye eksamensformer. Karin Hals er lektor ved Kirkeparken videregående skole i Moss og underviser i engelsk fagdidaktikk ved Universitetet i Oslo. Hun er kjent lærebokforfatter og kursholder.

Vi som underviser i engelsk på allmennfaglig studieretning, er temmelig begnustiget. De aller fleste elevene har et positivt forhold til faget, som føles mer relevant for deres hverdag utenom skolen enn kanskje noe annet fag. Vi sliter der-

for ikke med å motivere dem. Mange av oss føler vel mer at vi sliter med å få dem til å forstå at de fortsatt har mye å lære. Jeg vil ikke delta i noe hylekor om at alt var så mye bedre før, men det er ikke til å legge skjul på at det har vært en del forandringer i skolen og i engelskfaget i de siste årtier. Deler av reformene har tvunget seg fram helt naturlig. Andre sider ved reformene har vært for vanskelige å gjennomføre eller har vært for irrelevante, og de har derfor også fort forsvunnet igjen.

I det følgende vil jeg si litt om engelskfagets stilling, sett fra kateteret i en mellomstor, kombinert videregående skole.

GRUNNKURS AF

Elevene som vi får på grunnkurs, har et annet utgangspunkt enn elevene hadde for ti år siden. Det er en del elever som

begynner på AF, fordi det er den eneste studieretningen de har kunnet komme inn på. Generelt svake elever er vanligvis også svake i engelsk, og det er særlig innen staving og elementær grammatikk at deres bakgrunnskunnskaper svikter. Det er fristende, men så altfor enkelt, å klage nedover i skolesystemet. Jeg har imidlertid inntrykk av at disse elevene også har vært faglige problemelever i grunnskolen. Noen er svakt eller sterkt dyslektiske, mens andre aldri har fått lært det grunnleggende i engelsk. I tillegg har skriftlig engelsk blitt vektlagt langt mindre enn muntlig engelsk i grunnskolen. Selv om man kanskje kan se en økende tendens til å vektlegge det skriftlige i L 97, vil det ta lang tid før virkningen av dette blir merkbar.

Derfor har vi flere elever i dag enn tidligere som er flinke i muntlig engelsk. Ivrig lytting til særlig amerikanske tek-

Fagtorget

ster i sanger og på film har gitt mange av dem en temmelig imponerende uttale. De behersker slanguttrykk som lærerne knapt har hørt, men vi har en stor oppgave med å få luket ut de uttrykk som ikke passer i mer formell sammenheng.

Å få elevene til å uttrykke seg variert er noe man må jobbe mye med. De fleste sier seg fornøyd med det første uttrykket de finner og har få ambisjoner i retning av å finpusse. Jeg liker å undervise på dette trinnet, vi har forholdsvis god tid med fem ukentlige timer, og det kan bli tid til litt problembasert arbeid i tillegg til de ulike oppleggene vi har i læreboka. Her har jeg stor glede av IKT, noe jeg skal komme tilbake til seinere.

Vår største oppgave som engelsklærere på grunnkurs AF blir å få de elevene som av ulike grunner slutter med faget etter GK, til å føle at de behersker engelsk i rimelig grad, og at de har fått en økt forståelse av språk, kultur og litteratur i den engelskspråklige verden. I tillegg må vi inspirere dem som ønsker å fordype seg i engelsk til å fortsatte med faget i ytterligere to år. Som i de fleste andre fagene på GK er det stort spenn mellom de flinkeste og de dårligste, og det er i dette spennet vi trenger all vår kreativitet og kunnskap!

Engelsk grunnkurs på yrkesfag

Noe som bekymrer meg, er imidlertid det faktum at 2+2+1 time på yrkesfag sidestilles med GK allmennfag. De lærere som underviser både på yrkesfag og på AF, ser det som problematisk at bedømmelsen er mye strengere på AF. Hvordan lærere som har yrkesfagsvarianten, synes at de kan få lært elevene noe særlig, er meg en gåte etter at jeg forrige skoleår hadde 1. og 2. time mandag morgen med en VKI klasse (yrkesfag) og først så dem igjen neste mandag morgen. Dette anser jeg for pedagogisk ufor-

lig, og et slikt opplegg er ytterst utilfredsstillende for læreren så vel som for elevene. Jeg ser til min tilfredshet at noen skoler prøver å lage et komprimert løp for elevene sine, og det må jo være å foretrekke!

VIDEREGÅENDE KURS

De ulike reformene vi har vært igjennom i de siste årtier, har betydd en del forandringer innen engelskundervisningen. En stor majoritet av landets engelsklærere gledet seg over Veierød-reformen. Her ble endelig faget tatt på alvor, man fikk en sammenheng i faget, og det kom et fast pensum. Man hadde stort sett de samme elever over to år, 5+5 timer. Reform 94 ble derfor ikke møtt med

entusiasme. Engelsklærerne fikk et mye mer oppstykket kurs uten fast pensum, og med en struktur som gjorde at man hadde god tid i VKI, men fikk det veldig travelt i VKII. Av timeplanmessige grunner får man sjelden de samme elevene over to år, så det er ikke noe alternativ å begynne på VKII-pensum i VKI. Massiv motstand fra lærergruppen gjorde at departementet ble tvunget til en revisjon.

Inneværende skoleår 2002-2003 er det første skoleåret man bruker ny, revidert læreplan.

Hvordan den vil virke, er fortsatt uvisst. Det ser imidlertid ut til at man har sørget for en bedre fordeling av emner på de to årstrinnene, men samtidig har planen en utstrakt mangel på presise pensumangivelser. Dette øker frustrasjonen hos lærerne, som blir usikre på hvordan de enkelte målene skal fortolkes.

Bruk av IKT i undervisningen er kanskje tonet litt ned i revisjonen av læreplanen. Det er ikke lenger krav om samarbeid om et større arbeid i VKI,

men jeg tror likevel at både lærere og elever har hatt godt av å bli kastet ut i bruken av IKT. Selv har jeg måttet jobbe ganske mye med den pedagogiske siden av dette. Lærer de noe, eller fomler de seg bare fram? Skriver de av, eller kan de reformulere og bruke aktivt det de har lært? Internett som informasjonskilde må vi bare forholde oss til. Vi kan ikke si at det kan de drive med i andre fag. Intet fag i skolen har et så rikt og lett tilgjengelig kildemateriale på internett som engelsk. Det betyr også at du sitter med samme kilder om du bor i Berlevåg eller i tykkeste Oslo, og det er fascinerende og utfordrende for oss engelsklærere.

HVA SLITER VI MED?

Jeg synes at vi sliter med å få elevene til å forberede seg jevnt og trutt. De mener at engelsk, det behersker de: "Er det så nøye da, om jeg skriver do eller does, du skjønner det jo, Karin!" Ja, det er så nøye, især hvis det er noe som gjentar seg mange ganger i en kort besvarelse, og det er så nøye hvis man vil ha en god karakter. Så enkelt er det!

Når vi møter dem på GK, har de nådd et nivå i engelsk som de klarer seg fint med på interrail. Kommunikasjonen er tilstrekkelig for dem, og vi kan slite med å få dem til å forstå at et godt engelsk krever at de trener opp et mer variert språk. De er vanligvis fornøyd med det omtrentlige, og som lærere har vi en stor oppgave med å få dem til å ønske å uttrykke seg med et rikere vokabular.

Litteratur er en glimrende innfallsvinkel for å vise de elevene som gjerne vil videre, hva et nyansert språk betyr for leseleden.

Mange elever har ufattelig mange skrivefeil. Du blir imponert av deres muntlige engelsk i begynnelsen av GK, inntil du ser den første innleveringen. For de fleste dreier det seg om slurvefeil, de gadd ikke slå

"Å få elevene til å uttrykke seg variert er noe man må jobbe mye med. De fleste sier seg fornøyd med det første uttrykket de finner og har få ambisjoner i retning av å finpusse."

"Litteratur er en glimrende innfallsvinkel for å vise de elever som gjerne vil videre hva et nyansert språk betyr for leseleden."

opp i ordboka. Men for noen er dette langt alvorligere. De klarer ikke å huske skriftbilder, og dette blir så uendelig myt deligere på engelsk enn på norsk. Alle elever synes at det er kjekt at de kan ta med ordbok til prøver, til tentamen og til eksamen. Men de glemmer at denne fordelene også betyr et langt høyere krav til presisjonsnivå på deres besvarelse. Dagens ordbøker inneholder nemlig også en minigrammatikk og faste ord og uttrykk satt opp etter emner. Altså en rik kilde, men det krever at du har tid til å bruke den og evne til å finne fram i den!

Noe som også kan være problematisk, er at mange elever har problemer med å konsentrere seg. De har ikke vært vant til å arbeide med det samme ganske lenge om gangen. "Dette er kjedelig, kan vi ikke gjøre noe annet? Hvor lenge skal vi holde på med dette?" Dette er en utfordring, og godt er det de ganger hvor du føler at de har hatt glede av å bli presset inn i en konsentrasjonsøkt og for eksempel har stillelest mange kapitler av en engelsk roman.

HVA ER BRA MED FAGET?

Det er lett å finne relevant stoff for elevene. Selv de svake kan få en følelse av å beherske noe innen faget, det er ikke vanskelig å gjøre timene lystbetonte. Vi får sjansen til å utvikle elevenes leseglede gjennom vår egen holdning til engelsk språk og litteratur, og vi har gleden av å se at mange elever utvikler et rikt ordforråd og en uttale som i internasjonal målestokk er meget bra. Arbeidet i engelsktimene gir dem større innsikt i og forståelse for globale aspekter, og gjennom lesningen av litteratur modnes de og utvikles som medmennesker. Engelsk er - som sikkert de fleste andre fagene - et fag i utvikling. Det krever at vi følger med på den kulturelle så vel som den politiske fronten, og flinke elever er en konstant utfordring.

Universitetene ønsker at vi skal være studieforbereende, og personlig tror jeg at vi i studieretningsfaget engelsk gir våre elever en forholdsvis god start hvis de skal studere engelsk. Dessverre trekker de med seg mange elementære feil i grammatikk og vokabular, noe som har vært presisert i ulike fagartikler fra universitetshold. Det ville være ønskelig at universitetene etablerte en større kontaktflate med oss i videregående skole. Men elevene som har fullført studieretningskursene, har i all fall fått lest en del litteratur og fått innsikt i amerikansk og britisk historie og politiske forhold.

ER DET MULIG Å FORBEREDE ELEVENE PÅ EKSAMEN?

Jeg skulle ønske at jeg kunne lene meg tilbake og si: "Du lærer ikke for skolen, men for livet". Det var vel ideelt sett også det Gudmund Hernes ville med reformen sin. Virkeligheten er imidlertid en annen. Vi lar oss selvsagt til en viss grad styre av eksamen. I sommerferien kom et rundskriv (datert 28. juni 2002), hvor det meddeles at det er slutt på eksamen med 1-timers forberedelsestid. Det betyr at vi får 5-timers eksamen i engelsk tilbake med individuell skriving. Mange engelsklærere syntes at det var meningsløst å kreve at engelskelevener etter VKII skulle skrive to essays på 4 timer, mens de i norsk får 5 timer på én oppgave!

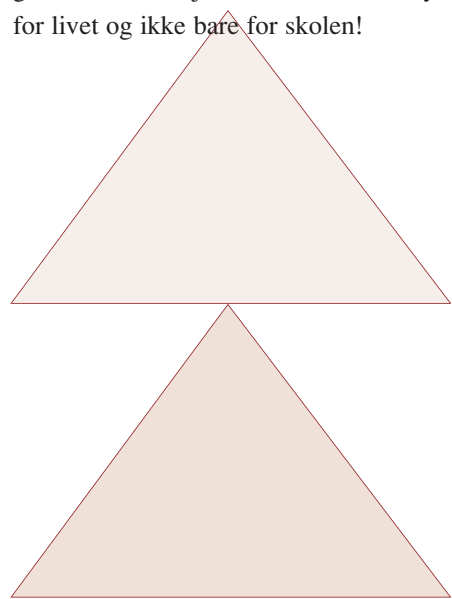
Det er godt at vi er en fleksibel yrkesgruppe, for reformene har stått i kø i de siste tiårene, og man har i utstrakt grad krevet en stor omstilling i læremidler og metode. Jeg kunne ønske meg at departementet i fremtiden lager eksamensoppgaver samtidig med planene sine, slik at det er mulig å se at det faktisk er samsvar mellom intensjonene i planene og de muligheter man har for å dokumentere at elevene har nådd de oppsatte målene.

BETYDNINGEN AV GODE OG INSPIRERENDE LÆRERE

Elevene fortjener å ha engelsklærere som har en stor faglig fordypning, og som kan hjelpe dem framover mot et mer perfekt engelsk. Engelsklærere i alle aldre trenger faglig og pedagogisk påfyll, og jeg håper at statsråden som i alle sammenhenger har en slik klippet på betydningen av gode lærere, virkelig setter av penger til skikkelig oppdatering, og da helst i et engelskspråklig land. En slik saltvannsinnsprøytning er nødvendig for at vi får faglige og pedagogisk sterke engelsklærere. Det er spesielt viktig at vi er i stand til å gi elevene våre en god kulturell ballast også, og kunnskaper som blir en del av dem. Faren for at vi i en alt for sterkt IKT-styrt skole skal gi elevene våre informasjon og søkerredskaper - og ikke kunnskaper og innsikt - er stor.

ENGELSK ER OG BLIR FØRSTE FREMMEDSPRÅK

Alt tyder på at engelsk bare blir mer og mer dominerende i verdenssammenheng, og de siste oversikter over norske studenter i utlandet viser en sterkt oppadstigende kurve, spesielt for studier i engelskspråklige land. I denne sammenheng kan vi kanskje klare å lære dem mye for livet og ikke bare for skolen!

Skolefysikken

Av Bjørn Sletbak.

Bjørn Sletbak gir i denne artikkelen et oversyn over fysikkens stilling i videregående skole.

Sletbak er lektor ved Ski videregående skole og lærebokforfatter.

Foto: Privat

I det gamle linjegymnaset var fysikk, sammen med matematikk, det sentrale faget på reallinja. Gode kunnskaper i matematikk og fysikk ble ansett som nødvendige for å kunne studere realfag, tekniske fag og mange andre naturvitenskapelig baserte fag som f.eks. medisin. På noen skoler fikk en etter hvert naturfaglinje i tillegg til reallinje. Men også på naturfaglinja stod fysikkfaget sterkt. Med ny struktur – og seinere med Veierødmodellen (som i praksis

gjelder også under R94) – ble valgfriheten kraftig utvidet. Elevene har i større grad søkt til samfunnsfagene, og oppslutningen om fysikkfaget har gått kraftig tilbake.

Litt historikk

I det gamle gymnaset var innholdet i fysikkfaget sterkt preget av klassisk fysikk. Elevene skulle forberedes best mulig for realfags- og ingeniørstudier. Men på 1960-tallet kom det inn en del moderne fysikk – relativitetsteori, atom- og kjernefysikk. På 1980-tallet kom det så en ny fagplan der det med astrofysikkens inntog ble lagt større vekt på det vi kan kalle ”verdensbildefysikk”. For mange elever og lærere ble det et møte med et nytt og fengslende fagområde. Fysikkfaget skulle også ta opp fagets forhold til samfunnet omkring. Energibruk ble et tema i fysikkundervisningen – som i mange andre fag. Fysikk er nå etablert som et bredt kulturfag.

Med Reform 94 skulle fagplanen erstattes med en ny læreplan etter R94-lest. Den skulle være målstyrt (som om en fysikkplan kan være noe annet), og faget skulle bli virkelighetsnært (som om et naturfag ikke alltid skulle ha handlet om virkeligheten). Det skulle falle seg slik at

læreplanarbeidet i tid falt sammen med arbeidet med å danne en landsomfattende fysikklærerforening knyttet til Norsk Fysisk Selskap. Den nye foreningen gjorde en stor innsats i læreplanarbeidet. Departementet og læreplangruppa gikk inn i et konstruktivt samarbeid med fysikklærerforeningen. Resultatet ble i alle fall en læreplan som i alle hovedtrekk tok vare på det som var oppnådd på 1980-tallet: Faget skal fortsatt være et bredt kulturfag med plass både til ”ingeniørfysikken” og ”verdensbildefysikken”.

Det neste slaget stod om eksamensoppgavene. Eksamenssekretariatet tolket kravet om virkelighetsnære oppgaver snevert. Virkelighetsnært var tydeligvis bare det som samfunnsvitere (les Georg Mathisen) umiddelbart oppfatter som sin virkelighet. Men det som har kjennetegnet fysikken fra Galileis og Newtons tid – og som ble spesielt tydelig i forrige århundre – er jo nettopp at naturen ikke kan forstås særlig godt med våre dagligdagse oppfatninger. Naturen viser seg i virkeligheten å være ganske så merkelig. Og læreplanen pålegger oss fysikklærere å formidle fysikkens bilde av virkeligheten til elevene. Dessuten er det faktisk slik at mye av den teknologien vi

- hvor går den?

omgir oss med og benytter oss av hver dag – elektriske apparater, radio og tv, datamaskiner osv. – ikke kan forstås, og heller ikke hadde sett dagens lys, uten at nysgjerrige fysikere hadde studert naturen og lagd disse rare og ”virkelighetsfjerne” teoriene.

Heldigvis kom de første utkastene til typeoppgaver ut på en begrenset høring slik at vi fikk anledning til å reagere før det ble alvor. Selv om mange av oss er skeptiske til noen trekk ved de nye oppgavesettene (som valgfrihet mellom oppgaver og noen alt for åpne oppgaver), ble resultatet sånn noenlunde akseptabelt (i motsetning til i kjemi). Nå er vi bekymret for at ideene om åpen forberedelsestid på 1-2 dager (elevene må jo lære at det lønner seg å ha forbindelser, ikke sant?) skal spre seg til fysikken. Det er allerede en slik ordning i flere andre fag, bl.a. i matematikk på VK1.

Nye læreplaner?

På en konferanse i Grimstad i fysikklærerforeningens regi sommeren 2000 foreslo Per Jerstad at foreningen skulle sette i gang et forberedende arbeid med sikte på å få nye læreplaner i fysikk. Ideen var at fysikermiljøet – både fysikklærere i skolen og universitets- og høyskolefysikere – skulle få være med å prege en framtidig læreplan. Det ble nedsett en gruppe under ledelse av Rolf V. Olsen. Gruppen har fått tildelt et nummer av tidsskriftet Fra Fysikkens Verden til å presentere debattinnlegg fra en

rekke fysikere og fysikklærere. Dette nummeret kommer ut i høst. Alle medlemmer av fysikklærerforeningen vil da få anledning til å delta i debatten om innholdet i framtidens skolefysikk.

Parallelt har Læringscenteret - i forbindelse med kvalitetsreformen - fått i oppgave å gjennomgå alle læreplaner. Fysikklærerforeningens gruppe har vært i kontakt med læringscenteret som har gitt uttrykk for at de ser positivt på det arbeidet fysikklærerforeningen gjør. Dermed kan vi nok regne med at fysikklærermiljøet vil få reell innflytelse på innholdet i den nye læreplanen som antakelig kommer om 4-5 år.

Rekruttering til faget

Som nevnt foran har oppslutningen om fysikkfaget gått kraftig tilbake. Noe av tilbakegangen skyldes lave elevkull, men det er også en betydelig nedgang i andelen av et årskull som velger fysikk. Det er neppe noen enkel forklaring på dette. Vi ser de samme tendensene i de fleste vestlige land. Blant de grunnene som er anført, kan jeg nevne disse: faget er vanskelig, elevene ser at de kan komme lettere til godt betalte jobber ved å ta lettere fag, faget er for fjernt fra dagliglivets erfaringer.

Samtidig viser undersøkelser at de elevene som tar fysikk, trives med faget. Det samme gjør vi lærere. Det er også tydelig at de delene av faget som kanskje er lengst fra dagligdags virkelighet – som astrofysikk og relativitetsteori – har

spesielt stor appell til elevene. Men – sier kritikerne – det er kanskje slike temaer som holder mange elever borte fra fysikken. I alle fall er nok en av de viktigste oppgavene til dem som nå arbeider med innholdet i skolefysikken, å finne fram til et innhold som appellerer til flere elever uten å fremmedgjøre dem som nå trives med faget. Dessuten er det viktig at faget får et tidmessig innhold og et innhold som bidrar til å legge et godt grunnlag for realfaglige studier. Selv mener jeg at det er svært viktig at faget også skal være et bredt kulturfag.

Men det er ikke bare rekruttering av elever som bekymrer oss som elsker fysikken. Det er nok et enda større problem at rekrutteringen av godt kvalifiserte lærere (lektorer med fysikk som fag) nærmest har stoppet helt opp. Når vi vet at de fleste fysikklærerne er godt opp i femtiåra, er det et enkelt regnestykke å finne ut at vi vil få en krise om noen få år. For å minimalisere denne krisen – for jeg tror at det allerede er for seint å avverge den – må det settes i verk tiltak så snart som mulig. Det er vel to ting som er avgjørende: Bedre lønn og bedre arbeidsforhold. På den siste kontoen er det spesielt viktig at det blir slutt på den belærende holdningen fra politikere og skolebyråkrater når det gjelder metodikk. En må slutte å tro at cand. ped.-pedagogene kan lære fagfolk hvordan de skal undervise. Vi må få tilbake respekten for den kvalifiserte lærers kompetanse. Her har Lektorlaget en stor oppgave!

Stadig flere elever drømmer om Spania.

Foto: Arkiv

Spansk på frammarsj som skolefag

Tysk fordypning i VKII taper terreng

En rask ringerunde til en del videregående skoler bekrefter at tilbakegangen for tysk fordypning i VKII fortsetter i dette skoleåret. En annen tendens er at de skolene som tilbyr spansk C-språk, melder om fulle klasser. Der det ikke er tilbud om spansk, har skolen hatt mange henvendelser fra elever som ønsker faget.

Det er noe geografisk variasjon, og derfor stemmer kan hende ikke opplysningene her med observasjoner du har gjort. Men tendensen på landsbasis synes å være helt klar.

TYSK B-SPRÅK I 3.KLASSE PÅ VEI UT?

Mindre skoler i utkantstrøk har for lengst sluttet med undervisning i 3.klasse tysk B-språk, såkalt ”tysk fordypning”. Tendensen er nå at faget faller vekk også i byene. Fra Bodø, Lillehammer og Vågsbygd meldes det at det er første året

uten B-språk i 3.klasse.

I storbyene melder Bergen katedralskole at de har 8 elever, Berg videregående skole i Oslo har 4 elever, Fagerborg videregående skole har 3 elever i tysk-klassen. I Trondheim samarbeider de tre videregående skolene Adolf Øien, Gerhard Schøning og Trondheim katedralskole om en klasse med 10 elever. I Fredrikstad har tysk B-språk i 3.klasse 6 elever.

Bildet er imidlertid ikke helsvart. På noen skoler lever tysk B-språk i 3.klasse i beste velgående. I Volda har man 25 elever i tyskklassen, og i Arendal er det 22.

Denne ringerunden gir seg ikke ut for å være noen fullstendig statistikk, men tendensen synes klar: Tysk B-språk i 3.klasse er på landsbasis på sterkt vikende front. En del skoler vil gjerne tilby faget og setter opp minigrupper som en form for kunstig åndedrett.

GODE TIDER FOR SPANSKLÆRERNE

Spansksfilologene kan se gode tider i møte. De skolene som tilbyr spansk, melder om rekordsøkning til spansk-gruppene. I Arendal søkte 109 av 150 førsteklasinger om spansk C-språk. Resultatet ble 3 grupper med tilsammen 90 elever. Tysk C-språk blir ikke tilbudt ved skolen.

Flere skoler melder om mange elevhenvendelser om spansk, selv om skolen ikke tilbyr faget.

- Vi kunne fylle flere klasser med spanskelever, sier en studieinspektør til Lektorbladet.

Skolene mener at fransken holder stand i rimelig grad, og at det er tendens til at fransk øker på bekostning av tysk. Tysken taper mange steder terreng både til spansk og fransk. Drømmen om Provence og spanske strender synes å stå sterkere enn drømmen om Schleswig-Holstein. – Tysk er kort og godt ikke kult nok, og tyskerne snakker jo engelsk, sier en annen studieinspektør i telefonen til Lektorbladet.

Arild Tjeldvoll er professor i pedagogikk ved Universitetet i Oslo.
Foto: Øivind Larsen

Arild Tjeldvoll

WTO og høyere utdanning – Norge et kommende u-land?

Langlo-amerikanske land har kommersialiseringen av høyere utdanning/etterutdanning og forskning lenge vært en tydelig tendens. Nytt er at utdanningsprodukter er i ferd med å bli legalisert som frihandel i et globalt marked. The World Trade Organisation (WTO) vurderer nå en serie forslag med sikte på å inkludere høyere utdanning/etterutdanning som sitt ansvarsområde. Dette innebærer at eksport og import av utdanningsprodukter blir underlagt WTOs lov- og regelverk, og dermed fri fra det aller meste av nasjonale restriksjoner.

I International Higher Education nr 23 hevder professor Philip G. Altbach ved Boston College's Senter for høyere utdanning at WTO-initiativet støttes sterkt av USAs Nasjonalkomite for internasjonal handel med utdanning. En stor gruppe kommersielle utdanningsleverandører, både private og offentlige, følger opp. Også Service-industrikontoret i USAs handelsdepartement har stilt seg tungt bak ønsket om global frihandel med utdanning.

WTO-regler vil med stor sannsynlighet

innebære en tydeligere inndeling i globale sentra og periferier når det gjelder kunnskapsproduksjon og utdanning som økonomisk og kulturell maktfaktor. De etablerte sentrene vokser seg stadig sterkere, mens utdanningsperiferiene blir stadig mer marginalisert. Intensivert konkurranse i det globale markedet forsterker de eksisterende sentraene. Disse finner vi i den anglo-amerikanske verden og i tradisjonelle utdanningsstormakter som Frankrike og Tyskland. Italia og Spania satser hardt for å prøve å henge med. Utdanningsmaktenes posisjon forsterkes ytterligere ved at de er hjemland for de store multinasjonale selskapene, som selv er svære globale kunnskapsprodusenter og formidlere. På bedriftssiden dominerer allerede Microsoft, IBM, Merck, Biogen, Elsevier og Bertelsmann den internasjonale handelen basert på kunnskapsprodukter og informasjonsteknologi.

En følge av denne utviklingen er økende grad av privatisering og kommersialisering av offentlige universiteter. De oppretter salgsavdelinger for kunnskapsprodukter, inngår partnerskap med bedrifter, og øker studieavgiftene.

WTO og dens tilknyttede GATS (General Agreement on Trade and Services) vil sørge for at de universiteter som ønsker å drive handelsvirksomhet med utdanning, skal kunne gjøre det med færrest mulig restriksjoner. Virksomheten gjelder hele verden og omfatter etableringen av filialer, eksport av programmer som gir grader, tildeling av grader (Bachelor, Master og Ph.D), investering i utdanningsinstitusjoner i andre land, ansettelse av lærere ved deres utenlandsfilialer og etableringen av fjernundervisning som leverer utdanningsprodukter hvor som helst på kloden.

Nasjonalstaten har enda tilnærmet fullstendig jurisdiksjon over sin høyere utdanningsvirksomhet. Når WTO/GATS-regelverket er på plass, kan alle typer utdanningsprodukter fritt eksporteres fra et land til et annet. En følge av global kommersialisering av utdanning er at de landene som ikke allerede har etablert høy faglig kvalitets- og konkurransedyktig beredskap, vil bli oversvømmet av utenlandske leverandører som er ute etter fortjeneste, uten omtanke for nasjonale hensyn.

Amerikanske og australske akademiske

miljøer har selv forsterket tempoet i utviklingen ved aktivt å bruke kommersialisering som strategi for sin utvikling. Høyt anerkjente institusjoner har opprettet egne forretningsavdelinger og filialer i andre land. Australske eksempler er Melbourne universitet som har opprettet sin egen forretningsbaserte "Ltd-avdeling", og Monash-universitet som har etablert filialer ute. Blant kjente amerikanske institusjoner som satser på kommersialisering, finner vi New York universitet og Columbia universitet.

Chicago-universitetets handelshøyskole har åpnet filialer i Spania og Singapore. I Kina er det en hovedtrend at universiteter satser sterkt på å selge konsulenttjenester og oppretter egne teknologibedrifter på campus.

Svært mange i de akademiske miljøene i USA og Australia er alvorlig bekymret for hva som blir konsekvensene for det vestlige universitet som kulturinstitusjon. Det er det god grunn til. Umiddelbart mest dramatisk er imidler-

tid de mulige økonomiske virkninger for Norge. Landet ligger allerede i det globale utdanningsmarkedets periferi. Vil periferiposisjonen forsterkes i tiden fremover? Eller er det politiske lederskap og/eller nærings- og arbeidsliv i det rike periferilandet i stand til å ta grep som kan sikre nasjonal selvhevdelse utdanningsøkonomisk i fremtiden? Det dreier seg om nasjonal risikovurdering i forhold til en utvikling som går så fort at det kan være en stor risiko å utrede for lenge.

LES NORSK LEKTORLAGS NETTAVIS!

Les Norsk Lektorlags nettavis for fag, skole og utdanning!

Redaktør: Fred Olav Slutaas. Adresse: www.norsklektorlag.no.

Solveig Ryeng (t.v.) fra Tromsø og Turid Nicolaysen fra Bodø. Foto: Per Thorvald Larsen

Kvinner fra nord på kurs i sør

Isamarbeid med Norsk Naturforvalterforbund holdt Norsk Lektorlag 5. – 6. september kurs for fylkestillsvalgte om lokale forhandlinger på Clarion Hotell Oslofjord i Sandvika.

To av dem med lengst reisevei var Turid Nicolaisen fra Bodø videregående skole og Solveig Ryeng fra Kvaløya videregående skole i Tromsø. De to tillitsvalgte fra Nordland og Troms syntes at kurset var både nyttig og lærerikt. Interessen for Norsk Lektorlag er økende i Nordland, sier en optimistisk Turid Nicolaysen til Lektorbladet. Solveig Ryeng nikker bekreftende og tror at Norsk Lektorlag har godt medlemspotensiale i Troms fylke. Hanen i den nordnorske kurven på kurset var Geir Åge Svenning fra Honningsvåg, som representerte Finnmark Lektorlag.

IKT I FINNMARK- SKOLEN

Høgskolen i Alta arrangerte 26. og 27.9. ein konferanse om IKT i Finnmark-skolen. Nestleiar i Norsk Lektorlag, Gro Elisabeth Paulsen, heldt innleiingsforedrag med tittelen "IKT i skolen. Fra Inadekvate, Kule, Tiltak til Incitament, Kvalitet og Tillit?" Hovudbodskapan til Paulsen var at kunnskapssamfunnet krev lærarar med grundige fagkunnskapar. Ein må ikkje bruke IKT i skolen som erstatning for gode lærekrefter, men for å støtte læraren, sa ho i foredraget. – For at lærarar og elevar skal finne det meiningafullt å auke bruken av IKT, må dei erfare at bruk av IKT faktisk gjer læringsarbeidet lettare, og at læringsresultatet blir betre, sa nestleiareren i Norsk Lektorlag på konferansen i Alta.

Hvor går norsk skolepolitikk ?

Også i år har vi hørt at det reises tvil om den faglige kompetansen til norske lærere. Denne gangen er det førskolelærere som får undervise i barneskolen. Tidligere har det vært misnøye med at allmennlærere får undervise i alle fag. Som vanlig støtter Lærerlaget, nå Utdanningsforbundet, lærerne og hevder at de kan nok. Tendensen til å bruke lærere med svært liten faglig kompetanse viser seg også i den videregående skolen.

I Norge legges det liten vekt på basiskunnskap og faglig tyngde. En langdistanseløper blir først god etter mange år med hard trening. Hjernen trenger minst like lang tid med hard trening for å bli en god matematiker. Langdistanseløperen har sin personlige trener med lang erfaring og solid kompetanse til å hjelpe seg. I Norge fins det "matematikklærere" som knapt kan prosentregning. Løp krever løpstrening. Resonnering krever tenketrening. Regning krever regnetrening. Det fins ingen snarvei til kunnskap.

Hvem vil ansette en langrennstrener som aldri har vært god i langrenn? Hvem vil slippe sine barn over en bru som er styrkeberegna av en uten tilstrekkelig regnetrening? Ingen kan lære bort noe de sjøl ikke behersker. Slike lærere har intet valg. De må bruke en eller annen variant av "gjør det sjøl" metoden (les: prosjektarbeid).

Dagens populistiske pedagogikk har som grunnpilar at menneskets egen nysgjerrighet er en tilstrekkelig drivkraft til å skaffe seg kunnskap. Lærerens jobb er ikke å lære bort, men å sørge for de rette læringsbetingelsene. Bare en dåre kan tru på noe slikt. I fysikk linjefag (VK1 & VK2) skal elevene lære å forstå sammenhenger som det har tatt et titalls ekte genier noen hundre år å finne ut av. Populistpedagogene sier at det kan lille Even finne fram til sjøl bare læreren bruker de rette metodene. Men undervise og forklare teorier skal læreren ikke gjøre. Ifølge en rektor i Telemark er tida med undervisning i klasserom hvor læreren

viser hva han kan, definitivt forbi. Han vil få rett dersom framtidens lærere bare utdannes på lærerskoler.

Matematikkpensum på lærerskolen tilsvarende grunnkurs i allmenne fag. Fysikkkunnskapen er tilnærma null. Skal mine barnebarn utdannes av folk uten fagkunnskap? De har jo ingen fag, pedagogene, de som kan et titalls metoder til å tømme bøtta, men overser at bøtta er tom.

Det er positivt at det pønskes ut nye undervisningsmetoder for å kunne variere undervisninga, men bare folk med solid fagkunnskap kan vurdere om en metode egner seg i et bestemt emne. Generelle metoder som kan brukes til alt, finnes ikke. Like lite som en generell kjøreopplæring for moped, bil, fly og ubåt. Når populistiske pedagoger vil erstatte hevdvunne, tusenårige virksomme metoder, og ikke bare supplere dem, er det grunn til å rope varsku.

Ønsker vi at Norge skal satse på høyteknologi? I så fall er solide basiskunnskaper og dybdekompetanse nødvendig. Spesialister med smale og "sære" interessefelt kan uventa vise seg å sitte med nøkkelen til å løse alvorlige miljøproblemer.

Ønsker vi at Norge skal være en kulturnasjon? I så fall er solide basiskunnskaper og dybdekompetanse på en rekke områder som tilsynelatende ikke gir profitt, nødvendig. Vi snakker om langsiktige verdivalg. Den viktigste forutsetningen for å overleve (bokstavelig talt) er kunnskap. Skolens viktigste oppgave er kunnskapsformidling. Dessverre er kunnskapsformidling blitt et fyord i norsk skole. Det gir håp at utdanningsministeren har et konstruktivt syn på kunnskap, men hun trenger drahjelp. Norsk Lektorlag har som målsetting å gjeninnføre verdien av basiskunnskaper og faglig dybde både med klassiske og moderne metoder.

Tor Henning Olssen
Leder i Telemark Lektorlag

Lesertorget

Foto: Privat

Advokat Geir Lippestad er Norsk Lektorlags faste advokat.

Han tar opp aktuelle juridiske spørsmål av interesse for medlemmene. Som en medlemsfordel i Norsk Lektorlag tilbyr advokat Lippestad medlemmene inntil en time gratis juridisk konsultasjon i private saker som ikke angår arbeidsforholdet. For private saker kan du kontakte advokat Lippestad på tlf. 22 34 61 36 eller e-postadresse: geir@lippestad.no

Foto: Privat

LÆRERE HAR FÅTT ET BEDRE VERN MOT VOLDSUTØVELSE

Den 29. august 2002 avsa Høyesterett en kjennelse som kan få betydning for læreres beskyttelse mot voldelige elever. Høyesterett fant at en lærer i videregående skole ble ansett for å være en offentlig tjenestemann i forhold til straffelovens regler.

Forholdet i saken var at en elev i den videregående skole var tiltalt for å ha sparket og forulempet en kvinnelig lærer. I herredsretten ble han dømt for legemsfornærmelse etter straffelovens § 228 til 15 dagers betinget fengsel. Han ble frikjent for vold mot offentlig tjenestemann etter straffelovens § 127 og forulemping av offentlig tjenestemann etter straffelovens § 326. Dersom han hadde blitt dømt etter disse bestemmelsene, ville fengselsstraffen trolig blitt langt strengere. Bakgrunnen for at eleven ble frifunnet, var at herredsretten ikke fant at læreren var å anse som offentlig tjenestemann.

Offentlig tjenestemann

Dommen ble anket. Lagmannsretten og Høyesterett kom til det motsatte resultat. Det slås med dette fast at en lærer i den

offentlige videregående skole er offentlig tjenestemann under utøvelse av lærergjerningen.

For å anses som offentlig tjenestemann må en i kraft av valg eller ansettelse kunne utøve offentlig myndighet på vegne av stat og kommune. Denne definisjonen faller lærere i offentlig skole inn under.

Straffes hardere

For en enkelt lærer vil dette som nevnt få den betydning at vold mot lærer kan straffes hardere. Etter straffelovens § 228, 1. ledd er strafferammen seks måneder. Etter straffelovens § 127 er strafferammen som hovedregel tre år. Både straffelovens § 228 og straffelovens § 127 rommer bestemmelser om voldsutøvelse som slag og spark.

Preventivt

Som det vil framgå av dette, er det strafferettslig langt mer alvorlig å utøve vold mot en offentlig tjenestemann enn en annen borger. Når lærere nå er definert som offentlige tjenestemenn, vil følgelig voldsutøvelse mot læreren bli straffet hardere enn tidligere. Dersom elevene blir gjort oppmerksom på dette, kan det ha en preventiv effekt.

Tid for bok:

«Alt er trist, jeg er lykkelig»

Anne Lise Jomisko presenterer bøker. Jomisko er lektor og litteraturkritiker.

Foto: Per Thorvald Larsen

Pentti Saarikoski
Brev til min kone
Oversatt fra finsk av Nøste Kendzior
Oktobers nordiske klassikere

Mannen bak utsagnet er Pentti Saarikoski, en av Finlands største forfattere. Finsk litteratur er dårlig representert hos norske bokhandlere, hva nå enn det skyldes. Hva forbinder vi egentlig med Finland? Assosiasjonene og stereotypiene går raskt til finsk fjernsynsteater, brødrene Kaurismäki, tollekniven og Koskenkorva. "Alt er trist, jeg er lykkelig" kunne i såfall være et treffende slagord for denne nasjonens samlede kulturelle uttrykk.

Produktiv

Pentti Saarikoski (1937-1983) var en enfant terrible og en legende i levende live. Han var en mann som gikk mot strømmen og brøt med alle sosiale konvensjoner. Han var sentral på venstresiden i finsk politikk, venn med president Kekkonen, hyppig gjest på utallige drikkebuler, bereist og intellektuell, folkekjær og kvinnekjær. Alt som 20-åring ble han alkoholiker, og bukket til slutt under for flaska. Men han rakk å etablere et forfatterskap som favner vidt. Det er først og fremst som poet han er kjent. Thiarnia-suiten (en samling på tre dikt-bøker) er et av høydepunktene. Han

skrev i ulike sjangrer, og han oversatte noen av verdens største verk til finsk. På listen finner vi både Homers Odysseen og Joyce's Ulysses, Ibsens Peer Gynt og Aristoteles, blant utallige andre.

Selvbekjennelser

I Brev til min kone møter vi en forfyllda og sterkt desillusjonert forfatter. Han har blitt sendt til Dublin på forlagets regning for å skrive. Resultatet har blitt en særegen, ja, svært annerledes, reiseskildring og selvbekjennelse, alt stilet til den tredje av i alt fire koner. Han observerer folk omkring seg, leser aviser, kommenterer politiske hendelser, tenker på Finland, lengter etter sin kone, drikker gin og teller sine penger. Døddrukken stuper han til sengs hver kveld, og våkner neste morgen med to viktige erkjennelser; han savner sin kone og han vil avslutte det som skal bli Brev til min kone. "Jeg skal forsøke å fortelle deg alt som kommer til å hende disse to lange månedene." Og det gjør han, i en stream of consciousness-stil som til tider minner om de gamle modernistene. Teknikken tillater en umiddelbarhet og tilstedeværelse som gir en følelsen av å være der og da, sammen med forfatteren. Fortellerstemmen er intens og virkningen sterk.

Ukonvensjonelt

Med en uvanlig råhet, uegnet for sarte sjeler, forteller Saarikoski om hvordan det er å gå til grunne i alkoholrus og bak-

rus. Teksten blir vel navlebeskuende til tider, men Saarikoski viser likevel evne til å heve private betraktninger til et allmenngyldig plan. Hans ukonvensjonelle skråblikk på verden er ikke bare trist, men også fornøyd og morsom lesning. Fordøyelsesbesvær nevnes i samme åndedrag som Marx og Jesus, egne kroppslige behov og problemer kobles opp til tanker om livet, døden og den problematiske kjærligheten.

Usensurert

Brev til min kone er en usensurert tekst, og nettopp det gjør Saarikoski til et viktig poeng. Han vil skrive alt, viktige og uviktige saker. Det blir hans poetikk, så å si. Blant det viktige finner vi refleksjoner om døden, som han har en galgenhumoristisk omgang med. Det må han, for han er i ferd med å drikke på seg en alvorlig sykdom. Han ser sin egen undergang i hvitøyet, men det gode er at han ser det med både humor og ironi. Det er en god porsjon selvinnsikt her, og selvportrettet han tegner, er ikke alltid like flatterende. Men, som han sier; ".. det har seg sånn at verden ville vært mye lykkeligere og festligere dersom folk ikke hele tida dreiv og dekket over bommertene sine." Saarikoski deler raust av seg selv, og er et forfyllet, men friskt pust i rekka av nordiske klassikere.

Utgivelser:

Pentti Saarikoskis verk fyller en lang liste, men det er ikke mye som er oversatt til norsk.

Vi finner blant annet:

Jeg ser over Stalins hode og ut (1970),

Dans! Thiarnia-suiten (1995)

og Brev til min kone (2001).

UGLE I BLANKE MESSINGEN!

Generalsekretær Otto Kristiansen (t.v.) og leder i Norsk Lektorlag Henning Wold hørte nok mer bilstøy enn skogens sus da de kunne henge opp et blankt messingskilt med Norsk Lektorlags navn og uglelogo foran inngangen i Keysers gate 5. Ugla skuer nedover Keysers gate mot Pilestredet . Blir dyret hørselsskadd av trafikkstøyen, er det jo betryggende å ha Den norske Veterinærforening som

nærmeste nabo på skiltet under!

Norsk Lektorlag disponerer nå nesten en hel etasje i Keysers gate 5. Om organisasjonen ennå ikke har noe Lektorenes Hus, er en Lektorenes Etasje innen rekkevidde.

Kanskje føler ugla historiens sus fra messingskiltet: Sigrid Undset bodde i Keysers gate 5 som barn og gikk gjennom det samme portrommet på vei til skolen!

norsk lektorlag

Sekretariat:

Norsk Lektorlag, Keyzers gate 5,
0165 Oslo.
Telefon: 23327994,
telex: 23327990,
Nettsider: www.norsklektorlag.no
E-post: sekretariatet@norsklektorlag.no

Generalsekretær:

Otto Kristiansen
Tlf. 23327994 (a),
48171611 (m),
e-post:
otto.kristiansen@norsklektorlag.no

Foto: Ø.L.

Leder:

Henning Wold, Tønsberg.
Tlf. 23327994 (a), 91327691 (m),
e-post:
henning.wold@norsklektorlag.no

Foto: Privat

1. nestleder:

Gro Elisabeth Paulsen, Gjøvik.
Tlf. 61172176 (a), 61132635 (p),
e-post:
groepau@hotmail.com

Foto: Ø.L.

Else Alvik, Ås, forsikringsansvarlig.
Tlf. 64975765 (a), 64940825 (p),
91583351 (m),
e-post: else.alvik@norsklektorlag.no

Foto: Ø.L.

Helge Bugge Eriksen, Skien, sekretær.
Tlf. 35905850 (a), 35545630 (p),
e-post: buggeriksen@hotmail.com

Foto: Ø.L.

Fred O. Slutaas, Elnesvågen, nettredaktør.
Tlf. 71266400 (a), 71262942 (p),
e-post: fred.olav.slutaas@norsklektorlag.no

Sentralstyret

Foto: Ø.L.

2. nestleder:

Sigrid Skogan, Steinkjer.
Tlf. 74121700 (a), 74161431 (p),
e-post: Sigrid.Skogan@c2i.net

Foto: P.T.L.

Else Wigen Berner, Stavanger.
Tlf. 51529560 (a), 51581473 (p),
e-post: eberner@c2i.net

Foto: P.T.L.

Monica Haugland, Bergen.
Tlf. 55156377 (a), 55203665 (p),
e-post: MonicaHaugland@c2i.net

Foto: Ø.L.

Inge Johnsen, Asker.
Tlf. 66907240 (a), 66901850 (p),
e-post: ijohnsen@start.no

Fylkeslagene:

Akershus Lektorlag	Leder Ranveig Wormstrand	Nesodden vgs.	66 96 15 11	rwormst@online.no
Aust Agder Lektorlag	Leder Terje Repstad	Møglestu vgs.	37 27 29 72	terje.repstad@moglestu.vgs.no
Buskerud Lektorlag	Leder Niels Petter Vardøen	Strømsø vgs.	66 98 04 72	miels.vardoen@skole.bfk.no
Finnmark Lektorlag	Leder Roald Johansen	Vadsø vgs.	78 95 29 60	roald.johansen@vdsvgs.finnmark-f.kommune.no
Hedmark Lektorlag	Leder Alf Børge Aschim	Stange vgs.	62 53 58 78	ab.aschi@online.no
Hordaland Lektorlag	Leder Per Svein Difva	Laksevåg vgs.	56 32 03 28	psdofva@online.no
Møre og Romsdal Lektorlag	Leder Kjell Skorgevik	Fagerlia vgs.	70 12 16 27	kjell.skorgevik@sensewave.com
Nord Trøndelag Lektorlag	Leder Bjørn Frosthømm	Namsos vgs.	74 27 37 99	bjoern@kvalito.no
Nordland Lektorlag	Leder Jørund Eldevik	Fauske vgs.	75 64 50 12	joerund@online.no
Oppland Lektorlag	Leder Just Almås	Gausdal vgs.	61 25 72 61	justalmas@hotmail.com
Oslo Lektorlag	Leder Jon Hybert Sand	Nordstrand vgs.	66 80 70 78	jonsand20@hotmail.com
Rogaland Lektorlag	Leder Else Wigen Berner	Bergeland vgs.	51 58 14 73	eberner@c2i.net
Sør Trøndelag Lektorlag	Leder Tor-Olav Grønning	Strinda vgs.	72 58 06 19	tor-olav.gronning@adm.strinda.vgs.no
Telemark Lektorlag	Leder Tor Henning Olssen	Bamble vgs.	35 96 09 21	tholssen@hotmail.com
Troms Lektorlag	Leder Solveig Ryeng	Kvaløya vgs.	77 69 53 44	fjaera@hotmail.com
Vest Agder Lektorlag	Leder Kai Haugen	Vågsbygd vgs.	38 08 56 60	kaha4@isyd.no
Vestfold Lektorlag	Leder Odd A. Frydenberg	Sande vgs.	33 05 16 78	odd.frydenberg@sande.vgs.no
Østfold Lektorlag	Leder Hroar Gravning	St. Olav vgs.	69 34 69 39	hr_gravn@stolav.vgs.no

Returadresse:

Lektorbladet

Keysers gt. 5, 0165 OSLO

Vennligst meld fra ved adresseendring

